

Pekka Heinvirta

Viiden vuosikymmenen jalanjälkeni

Viiden vuosikymmenen jalanjälkeni

Viiden vuosikymmenen jalanjälkeni
© Pekka Heinvirta 2010

Kustantaja: Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi
Valmistaja: Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa

ISBN 978-952-498-496-6

SISÄLLYSLUETTELO

Ensiaskleet kotimaassa	8
Muutto Muhoksen Pyhäkoskelle Pohjolaan	12
Toive päästä Ruotsiin kypsyi	16
Opiskelu Tukholmassa	22
Ensiaskeleni vieraaseen maailmaan, Saksaan!	12
Einwanderung Sveitsiin	26
Vespalla ystävien luo Alppien yli Jugoslaviaan	28
Yksinolo alkoi askarruttaa, missä on tulevaisuuteni?	32
Kölnin karnevaalit	35
Työinto BBC:llä hiipui, etelän kulttuurit kiinnostivat	36
Elon ja työn uudet näkymät	42
Aviota edeltävä Alman tutustuminen Suomeen	44
Hääpäivä ja -matka, isä, äiti ja sisar seuranamme!	46
Uuden työn haku ja kodin sisustaminen	47
Motiivit omakotitalon rakentamiselle	50
Finnish designin ja uusviennin voittokulku!	55
Schweizerische Landesausstellung, Expo-Lausanne 1964	59
Yritystoimet ja assimiloituminen kehittyivät suotuisasti	60
Finnform AG, uusi toimintakeskus In Langnau A.a./Zürich	64
Suomi kunniavieraana Comptoir Suisse -messuilla 1966 Lausannessa	66
Finnformin oli hyvä jatkaa Comptoir Suissen jälkeen	69
Juhlavuosi 1967, ”50 vuotta itsenäistä Suomea” ja ”20 vuotta SVFF-yhdistystä” oli menestys	72
Suomi-kuva, sen tuotetietous ja promootio Sveitsissä	76
Finnair-Finnform markkinointikampanja ”Finn-Finn” 1969	77
Yrittäminen on nuoralla tanssimista!	80
Genèven konferenssikeskuksesta uusi haaste!	81
Huvitukset Genèvessä	83
Paluu arkeen	86
Sveitsin jälleenmyyjärenkaan Suomen vierailu	89
Uusia aloitteita kehitettäväksi	92
Uusi maa, uusi kilpailuasetelma	93
Matkojen viehätykset ja viettelyt	98
”Die Finnen kommen” ja ”Die Finnen sind da”	101
Öljykriisi ja tuotantokustannusten nousu Suomessa toivat synkät pilvet vientitaivaalle	103
Yritys- ja perhe-elämän uuteen uskoon polarisointi!	106

Yllätyskutsu Persiaan	108
Avioliiton ja perheyhteisön loppu ja uusi toivoa täynnä oleva vuosi 1973!	110
Yksi Finnformin tukijalka sortui, mutta meitä odottivat uudet hankkeet 1975!	114

Toinen osa: Jalanjälkeni vievät Shahansahin imperiumiin Persiaan

Muuttovalmistelut ja matka Genèvestä Teheraniin	116
Oli ylellinen tunne olla Persiassa Turkin kokemusten jälkeen!	125
Tarina Persiasta tämän päivän Iraniin	126
Sopeutuminen yrittäjänä Iranin yhteiskuntaan	130
Asumisen ja yritystoiminnan haasteet	137
Kuinka autoilla Euroopan läpi Suomeen ilman rekisterinumeroita?	148
Suhdetoimintaa	152
Poliittinen tilanne ja epävarmuus 1978	156
Shahanshah lähti, Khomeini palasi!	159
Touchalin hiihtokeskus, kunnianhimoinen projekti Damavand-vuoristoon	162
Työtä ja eloa vallankumouksen keskellä	167
Pommi Khomeinin ministeriöltä, ulkomaalaiset pois Iranista!	170
Rekrytointimatka Suomeen!	176
Takaisin Khomeinin islamilaiseen valtioon ja Touchal-projektiin	180
...kohti Hormuzin salmea ja Bandar Abbasia	187

Kolmas osa: Jalanjälkeni veivät nyt Kyprokselle

Iranin vallankumouksesta jaetulle saarelle	192
Kotimaahan joulun viettoon	195
Matka epätietoisuuteen, Kyprosko toimipaikaksi?	196
Beirutin ja Taplinen tuella Fokkerilla Saudi-Arabiaan	199
Perhe Sveitsistä Kyprokselle	202
Faaraoiden maahan	202
Uudet opit työ- ja elintapoihin Saudissa	206
Nokian projektien alku ja loppu Irakissa	212
Epävakaa ja turvaton Lähi-itä, entä Egypti?	214
Elinolosuhteet faaraoiden maassa	216
Eletään hiekka-aavikollakin!	218
Lasten elinehdot ylikansoituneella asuinalueella Egyptissä	220
Aleksandriassa aisti Kreikan menneisyyden	222
Näinkin selviää byrokratiasta, mutta kuinka assimiloitua Egyptiin?	225
USA:n pääomat ruokkivat armeijaa, ei siviilejä	232

El Kadin vierailu Kyproksella	235
Neuvottelut Ruotsissa, jouluku Egyptissä ja uusi vuosi uusin kujein	237
Paluumuutto Kyprokselle uusin aluevaltaustoivein	241
Sirpan arviot pettivät, perhe lähti Suomeen ja Syyrian portit aukenivat!	245
Saarivaltakunta Kyproksen aktiviteettejä	251
Uusia aloitteita	254
Diskriminoiva Saudi-Arabia, Simo lähti Abu Dhabiin	255
Simo palasi Abu Dhabista!	257
Sirpa, Linda ja Panu palasivat Kyprokselle, elämä aktivoitui	259
Kypros ja sen ulkopuolisia vaikutteita	261
Vanhat suhteet ja uudet tavoitteet	265
Toimien keskitys Limassoliin ja omakotitalon historian havinalla alkaneeseen rakentamiseen	267
Uusi innovaatio ja sen promootio	272
”Dealer-Wheeler” Kyproksella?	274
Eilatin hanke toimivaksi mutkien kautta	276
Huijari Dinos!	277
Oma koti kullaa kallis, Suomen lama toi ongelmia	278
Omakoti ei tuonut onnea, perhe ja yritys hajosivat	281
Mitä tapahtui Eilat-hankkeessa?	284
Elinehdot muuttuivat, tuulien ja tuiskujen mukaan	286
Syksyn viinifestivaali Limassolissa	291
Jälleen uusi initiaatiivi, nyt Romaniassa!	293
Joulun ja uuden vuoden odotus ja yrityshankkeet 1993-94	296
Yllätysvierailuja Kyprokselle!	300
Byrokratiaa, kotirauhaa ja yritys käynnistystä Romaniassa	303
Rauhaisa ja rentouttava kotisyksy	304
Yllätyksellinen kutsu pääsiäisvierailulle!	307
Paluu kotiarkeen, tutustuminen ja muutto Romanian Constantaan	308
Suunniteltu ei aina mene putkeen, syntyi omakotiongelmia	313
Constanta ja Unitec edistyvät, pakkia Limassolissa sekä Lapin eksotiikkaa	316
Kyproksen talo myyntiin.....	320
Unitec S.A. Romaniassa käynnistyi ja sortui hallinnon...???	322
Palattiin Kyprokselle analysoimaan tilanne - mitä tehdään?	326
Kevät teki tuloaan, missä ja minne mennään?	329
Ratkaisun jälkeen, tuumasta toimeen ja matkaan!	330
Paluumuutto Suomeen – tulivatko kaikki ”viiden vuosikymmenen jalanjalkieni” antimet mukaan?	335

LUKIJALLE

Muistelmieni tarkoitus on dokumentoida elämäni ensisijaisesti perheyhteisölle, yrityskumppaneille ja monille muille tämän saman kysymyksen minulle esittäneille: ”Mikä vei sinut maailmalle niin monien kansojen, kulttuurien ja kielten pariin?”

Selkeää vastausta ei minulla ole. Uteliaisuus, tiedonhalu, seikkailunhalu? Sigvard Fransenin Asean ruotsalaisryhmän kanssa työskentely Pyhäkoskella herätti mielenkiintoni läntiseen naapuriin.

Suomi historiansa aikana on elänyt eristäytyneenä Pohjolan peränurkassa. Mummolan elintavat on nyt unohdettu, kun taistellaan EU:n mukana globalisaation tuomista mahdollisuuksista.

Suomelle on ensiarvoisen tärkeää kansainvälistyminen ja sen kautta saavutettu kokemus sekä monien kielten taito. Toivon, että ”jalanjälkeni” esittävät, miten antoisaa on toimia eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa. Itse motivoitin saadessani viiden vuosikymmenen ajan suunnitella ja toteuttaa mielekkäitä tehtäviä. Tämä aika ja kokemukset tuovat nykyelämäni mielenrauhan.

Pienikin menestys maailmalla. On osattava myös arvostaa itseään ja nauttia lähimmäistensä kanssa saavutuksistaan.

Minun matkaan lähtöni mahdollisti edesmenneiden Isän ja Äidin positiivinen suhtautuminen opiskeluuni Ruotsissa. Heille vieläkin ymmärtämyksestä suurkiitos! Pitkän matkani varrella tapasin sponsoreita, tukijoita, partnereita. Tukena olivat suurlähetystöt, niiden kaupalliset neuvokset ja sihteerit ja Ulkomaankauppaliitto, erityisesti sen toimitusjohtaja Harri Malmberg ja johtokunnan jäsen Henrik Lilius, jonka avustuksella päämiesten kanssa syntyi Finnform AG:n Sveitsin Vientirengas.

Kiitos myös monille nimeltä mainitsemattomille tukijoilleni, joita sain vuosien varrella tavata. Toimimissamme maissa viranomaiset suhtautuivat positiivisesti suomalais-sveitsiläisen yrityksemme kaikkiin lupahakemuksiin. Ne saatiin aikaan suurin piirtein sovitun mukaan. Muutenkin toimiamme kohtaan osoitettiin good williä.

”Viiden vuosikymmenen jalanjälkeni” ei olisi syntynyt ilman perheen, avio- tai avovaimon tukea eikä ilman seuraavien henkilöiden apua. Heille kiitos ensiarvoisesta tuesta:

Pankkiiri Habib Rayes, yrityspartnerini kahden vuosikymmenen ajan. Monialatutkija, tohtori Kyösti Penttinen. Jo Iranin-aikainen ystäväni, dipl.ins. Kasra Ghammaghami. Muusikeri Pekka Kaarna. Toimittaja Antti Munnukka, joka oikoluki kirjan, sillä minun suomenkieleni oli vuosien mittaan ruostunut. Graafikko Mirkka Vaherkylä, joka toteutti kirjan graafisesti.

Toivon, että muistelmani innostaa kansainvälisen kokemuksen hankkimiseen sekä nuoria että jo kokeneita viejiä.

Lappeenrannassa, marraskuussa 2010

Pekka Heinvirta

ENSIMMÄINEN LUKU

”Mummolasta”- globalisaatioon!

Ensiaskeleet kotimaassa

Talvisotaa edeltäneet lapsuusvuodet Lauritsalassa Kaukaan tehtaan savupiippujen ja henkeäsalpaavien myrkkypilvien varjossa eivät jättäneet mieleen moniakaan arvokkaita muistoja.

Mummola, joksi silloista rauhaisaa olotilaa olen kutsunut ja muistellut, ei paljon vaihtelua nuorille tarjonnut. Oli sentään kesäkerho ja talvella luistintrailtojen ilot ja partio, jossa toimin sudenpentujen ryhmänjohtajana. Oli kellarissa B-korinetin kanssa istumani illat ja edistystä tuoneet soitto-oppitunnit, jotka toivat iloa sekä vaihtelua. Syksyllä -39 siirryin lyseon opinahjoon, mutta opinnot, harrastukset ja pienetkin ilon aiheet päättyivät yllättäen marraskuussa 1939 alkaneeseen sotaan. Lyseon oppitunnilta ohjattiin pommisuojaan ja sieltä kotiin päästyäni isä oli jo matkannut ”sinne jonnekin”!

Isä-Alvar vietti nuoruutensa Keski-Suomen rykmentissä Kouvolassa soitto-oppilaana. Hän oli viisipäisen sisarusarjan vanhin poikalapsi. Perheen äidin jäätyä perheen yksinhuoltajaksi, päätyi Isä, 14, musikaalisena nuorena 1922 varuskuntaan soitto-oppilaaksi.

Suomen itsenäistyttyä 1917 perustettiin jo seuraavana vuonna varuskuntiin ympäri Suomea useita torvisoittokuntia. Isä päätti sotilassoittajan uransa 20-vuotiaana ja avioitui sitten Kouvolassa ateljeeompelija Ailin kanssa. Minun syntymisen jälkeen 1928 perhe muutti Kaukaalle, nykyiseen Lappeenrantaan. Siellä Isäni muutaman vuoden kuluttua perusti Kaukaan tehtaan soittokunnan, jota hän sitten energisesti johti. Soittokunta oli hänen lempilapsensa aina sodan syttymiseen asti.

Mieleeni jäivät Isän ja Äidin kanssa tehdyt, 30-luvulla suositut juna-laiva -rengasmatkat Suomessa. Ensimmäiset silmälasit kävimme minulle hankkimassa Viipurista. Sukulaisten luona vierailimme aina silloin täl-

löin Imatralla. Koulun kesälomasta sain usein viettää osan mieluisassa Mummolassa Valkealassa. Vaari oli ratavahdin työn ohessa torppari. Mummon kanssa hän hoiti vilja-, peruna-, ja vihannesmaataan, olipa heillä myös lehmä, sika ja kanaparvi. Sain aina Mummolta toruja kun jahtasin kanoja - tekevät muka ”nahkamunia”.

Viihdyin parhaiten Mummolan maalaismaisemassa. Tästä ”Mummola” sanasta ja silloisesta verkkaisen-rauhaisasta elämänmenosta maalla jäi minulle mielikuva ja sana ”Mummola”, johon aina myöhemmin vertailin sitä kiihtyvää hektistä maailman menoa, johon itse olin hakeutunut!

Yksi kolmekymmentäluvun suosittu kupletti oli ”...ja isä se oli hurja aikoinaan ja hurjempi tuli vielä pojastaan...” Tätä ehkä ilkeä- tai huumorimieliset soittajakaverit hyräilivät joskus Isälle, jolle se ei ollut mieleen, kuten ei ”Hurja” sukunimemme yleensäkään. Niinpä isä veljien ja sisartensa kanssa muutti sukunimeksemme Heinvirta 1936.

Talvisodan ajan vietimme ja nukuimme äidin kanssa pääasiassa kellarissa, joka oli kai aika hyvä pommisuoja. Samanlaisen, meistä noin 40 metrin päässä sijaitsevan naapuritalon kaikki asukkaat säilyivät kellarissa vahingoittumattomina, vaikka talon keskelle kellareiden väliseen tyhjiöön pudonnut pommi hajotti hirsitalon kuin pärekorin. Sen jälkeen talo vielä paloi. Omassa kellarissa kyykötäessämme oletimme pommin osuneen omaan taloomme; rysähdys oli niin valtava. Ilma oli savusta ja pölystä sakeana, kun ryntäsimme ulos kellarista ja näimme, mitä naapurien talolle oli tapahtunut ja kuinka naapurit räjähdysten voimasta, pölystä ja savusta kai puolisokeina ja kuuroina kömpivät ulos kellareistaan. Pian he saivat kuitenkin avun vammoihinsa kotirintaman Punaiselta Ristiltä.

Meille nuorille, jotka saimme olla yöllä vartiovuorossa vanhempien seurana, tämä oli jännää aikaa. Emme ymmärtäneet pelätä, innolla menimme hakkaamaan rataiskon pätkiä, jotka oli ripustettu telineisiin. Kun korkealla lentävien vihollispommikoneiden mörinä kantautui korviimme kireässä pakkasyössä, kiskoihin kilkutut herätti alueen asukkaat siirtymään suojiin.

Välirauha oli kovin sekavaa aikaa, me nuoret emme tajunneet, että yhteiskunta oli valmistautumassa uuteen sotaan. Ilmassa oli hermostuneisuutta. Koulut avasivat ovensa, jotka kuitenkin pian jälleen suljettiin jatkosodan valmistelujen alla. Olin silloin 13-vuotias ja sain henkilöllisyyskortin, jossa oli merkintä, että palvelen paikallista teollisuutta ja niin ollen en voi poistua paikkakunnalta ilman lupaa. Olin Kaukaan rullatehtaalla viilarin oppilaana!

Äiti ja vuoden ikäinen sisareni joutuivat evakkoon Alastaroon. Jäin yksin kotiin, joka oli puolityhjä. Isän kanssa olimme pakanneet osan kodin irtaimistosta, joka laivattiin jonnekin pois Kaukaalta. En oikein tänäänkään ymmärrä, kuinka pärjäsini yksin kotona jatkosodan vuodet. Olin päivät töissä ja illat kotona.

Verstaan miehet joskus laittoivat minut työaikana Lappeenrannan rautatieasemalle ostamaan tupakkaa seisovien junien sotilailta. Olin kerran siellä jälleen tupakan ostoasialla, kun venäläiset pommikoneet tulivat ja pudottivat pommilastinsa asemalle pysähtyneeseen ammusjunaan. Siitä seurasi 2-3 tunnin suhina, vihellys ja pauke. Paikalla olleet sotilaat vetivät minut pyöräni kanssa ojaan, jossa tehtiin tuttavuutta ojan pohjan roskien keskellä useita tunteja ennen kuin sotilaat antoivat minulle luvan poistua tupakoiden kanssa. Ne sain heiltä ilman maksua, oli ehditty jutella ojassa maatessa. Sotilaat ihmettelivät, miksi minä pikkupoika täällä yksin olen.

Oli minulla toinen myös tärkeä tehtävä. Isän poissa ollessa Kaukaan soittokunta toimi vain ikääntyneiden tai muuten ei sotaan velvoitettujen sekä nuorten varassa seitsikolla. Minä soitin kornettia. Tehtävämme oli suoda viimeinen kunnia sodassa kaatuneille paikkakunnan sankareille ja viedä heidät Lappeen kirkosta sankarihaudalle viimeiseen lepoon.

Jatkosota vihdoin päättyi, henkisesti ja fyysisesti kärsineet rintamamiehet palasivat kotikonnuilleen kotiaskareiden ja työnteon pariin, sikäli mikäli kodit olivat vielä olemassa. Alkoi uusi vaativa elämänvaihe, tulevaisuuden jälleenrakentaminen. Monelle siihen liittyi vaikea sopeutumistaistelu siviilielämään. Yhteiskunta oli jakautunut poliittisesti.

Isä palasi sodasta ja Äiti evakosta pienen Irma-sisaren, 4, kanssa. Perheen elämä jatkui jälleen Abessiniaksi nimetyllä asuntoalueella Kaukaalla.

Isä kokosi soittokunnan entistä ehommaksi ja oli myös mieskuoroa perustamassa. Sodan päätyttyä kansalaisilla oli intoa yhteiskunnallisiin ja kulttuuritoimintoihin. Myös aktiivinen poliittinen toiminta eli kovaa nousukautta. Sen mukana kasvoivat myös monet yhteiskunnan ongelmat. Näin ja koin sen isän kautta soittokunnan toiminnassa. Isä oli saanut musiikkikoulutuksen armeijassa. Hänen periaattinsa olivat mielestäni täsmälliset, neutraalit ja isänmaalliset: millaista musiikkia muusikot sitten esittävätkin, sitä ei saisi ottaa provokaationa. Tehtaan soittokunta oli välikädessä, tehtaan johto oli suvaitsevainen. Se antoi soittaa vasemmiston vaatimaa musiikkia, mutta kaikella on rajansa.

Vappu 1945 oli ratkaiseva. Vasemmisto vaati Kansainvälisen, Työväen marssin, Marseljeesin ja muiden sellaisten esittämistä. Isä oli ylpeä soit-

tokunnastaan ja halusi nostaa myös sen esiintymistasoa. Soittokunnalle pidettiin marssiharjoituksia Tirilän työväentalolle, (ent. suojeluskunnan talo) ja soittokuntaa vahvistettiin jopa armeijan soittajilla. Isä halusi esittää tasokkaan Kaukaan tehtaan soittokunnan. Myös minulla oli tehtävä, sain marssia soittokunnan kärjessä Isän takana ja lyödä tahdissa symbaaleilla marssiin lisärytmiä. Nähtävästi onnistuin, tehtävä oli minulle kunniakas.

Poliittinen painostus Kaukaalla jatkui myös kulttuuritoiminnoissa ja Isä oli masentunut. Sopivasti hänelle tarjottiin samaan aikaan kulttuuritoiminnan vetäjän tointa Oulujoen Pyhäkosken voimalaitoksen rakennuskohteessa.

Sinne perheeni muutti samana vuonna. Sain jäädä vielä puoleksi vuodeksi Lappeenrantaan Isän nuoremman luottoveljen Atan suojaan. Hän oli kolme vuotta minua vanhempi. Näin sain ilman lähtöpaineita purkaa rauhassa jo syntyneitä nuoruuden ystävyys- ja kaverisuhteita jazz- ja tanssimuusikkokavereiden kanssa ennen paikkakunnalta poismuuttoa. Lyseon musiikkia harrastavat kaverit Mikko, Gunu ja Ykä perustivat Glad Bois big bändin Glenn Miller -soundin innoittamina. Olin mukana bändissä alkuvaiheissa. Isän ansiosta saimme harjoitella Kaukaan Kuppilassa, joka oli soittokunnan harjoituspaikka. Saimme myös luvan järjestää Kaukaalta ja bändistä lähtiäisiksi soitto- ja tanssi-illan Kuppilassa. Ata vastasi järjestelyistä. Kaikki meni hyvin ja ilta jäi minulle muistorikkaaksi jäähyväisillaksi ystäväistäni! Päätimme muusikkokavereiden kanssa pitää jatkossa yhteyttä.

Muutto Muhoksen Pyhäkoskelle Pohjolaan

Oli jonkinlainen shokki muuttaa jouluksi pohjoiseen Pyhäkoskelle, mutta olihan siellä jo perheemme koti! Sopeutuminen Muhokselle oli odotettua helpompaa. Sain mieluisan päivätyön ja Isä järjesti tekemisiä musiikin parissa. Pian minulla oli myös oma bändi, soiteltiin lähiseudun kylissä sekä Oulussa. Myös Muhoksen nuorisoseuran kuoro oli uusi kiinnostukseni kohde. Avustin siinä kuoronjohtaja Marttia harjoittamalla miesääniä. Tietysti Isä jakoi minulle neuvoja, olosuhteet olivat minulle otolliset! Tutustuin ja ystävyystyin moniin ikäisiini nuoriin, joiden kanssa kehittyi ystävyyssuhteita, jotka ovat kestäneet läpi kaikki elämän hyrskyt ja tyrskyt!

Yksi tällainen onnellinen ystävyyssuhde syntyi Kuuselan sisarusten kanssa, joista ikäisistäni Sirkasta ja etenkin Irmasta tuli minulle läheisimmät ystävät Muhoksella. Irmaan ihastuin ja välillemme syntyi nuoruuden kaunis rakkausstory. Sirkka piti tunteitamme kurissa. Mieleen jäivät kuitenkin ihanat muistot, kuinka tunteet joskus yllättäen valtasivat mielen, vaikkapa kun Irman kanssa talvipakkasella haimme takkapuita liiteristä ja viivyimme siellä liian kauan toisiamme halaillen. Sirkka tuli hakemaan ja piti meille puhuttelun! Tai kun menimme Pyhälinnaan porukalla elokuihin ja parvekkeella pimeässä istuessamme kiinnnyimme enemmän toisiimme ja suutelemiseen kuin itse elokuvaan. Jälleen tuli kovat torut Sirkalta, hävetkää käytöstämme yleisellä paikalla! Ihania nämä nuoruuden tunteentäyteiset vaatimattomat rakkausmuistot! Irma ainoana sisaruksista jäi Suomeen ja hänen kanssa hyvä ystävyyssuhteemme on säilynyt yli vuosikymmenien.

En voinut seurata tämän Kuuselan harvinaisen, esimerkillisen jalat maassa pitävän, musikaalisen viiden siskoksen elinkaaria läheltä, mutta seurasin ystäväni edesottamuksia kiinnostuneena, yleensä kovinkin kaukaa.

On onni omata nuorena hyviä ystäviä, joiden kanssa seurustelu on vapaata ja motivoivaa. Se toimi ilman pakotteita, kotona opittujen hyvien tapojen mukaan. Kuuselan, Kymäläisen sisarukset ja muutamat muut nuoret, jotka asuivat tai viettivät lomiansa Muhoksella, toivat virikkeitä ja vaikutteita seudun rauhaansa maalaiselämään. Näin eritoten kesällä, jolloin vietimme iloisia iltoja milloin laulellen Ponkilan- tai Pyhäkosken entisellä riippusillalla. Ihanasti soivat mielestämme serenadimme valoisassa Pohjolan kesäyössä.

Pyhäkosken voimalaitostyömaalle eri puolelta Suomea tullut osaksi nuorekas tilapäistyövoima elävöitti myös paikallista elämää. Viikonlopun

tanssi-illat Pyhänlinnassa olivat suosittuja, talo täyttyi tanssin- ja seurustelunhaluisesta kansasta. Etenkin kesällä oli kova meno päällä ja bändiläni riitti soittotilaisuuksia.

Talvella teki mieli joskus lopettaa tanssisoitot, kun bussit Muhokselta Pyhäkoskelle lähtivät tanssi-illan jälkeen tultuaan täyteen ja me soittajat jäimme rannalle myöhästyneinä! Sitten marssittiin 20-30 asteen yöpakkasessa ja raahattiin instrumentteja kuusi kilometriä kotiin. Onneksi oli bussista jääneitä seuralaisia, jotka auttoivat kantamuksien kanssa. Muusikereista pidettiin aina hyvää huolta!

Lappeenrannassa Glad Boisin pojat eivät olleet unohtaneet minua. He saivat ystävien kautta soittokeikkatarjouksen Tornionjokilaaksoon ja kysyivät, josko lähden mukaan? Totta kai olin iloinen tarjouksesta. Pojat (5) tulivat Pyhäkoskelle, viivähtivät meillä vuorokauden ja Isä tietysti heitä haastatteli kysellen edistyksestä musiikin parissa. Isä oli aina kiinnostunut nuorista ja koetti saada heitä mukaan myös musiikkiharrastusten piiriin.

Noustiin sitten Muhoksella junaan kohti pohjoista, matkattiin Pelloon, jossa soittokeikkamme järjestäjä asui ja joka oli tukikohtamme kuuden päivän ajan. Sieltä käsin teimme soittoireissut Ruotsin Ylitornioon, Pellossa soitimme molemmin puolin jokea. Meitä kiinnostivat erityisesti soitot Ruotsin puolella, näin saimme kruunuja ostoksia varten. Svea Mamman maassahan oli kaikkea mistä Suomessa vielä vain uneksittiin. Ostokset oli reissumme pääteema.

Ruotsin puolelle meno ei ollut yksinkertainen juttu. Piti olla viisumi, joka meiltä puuttui. Kekseliäs impressariomme sai meille poikkeuskäyntiluvat ja näin pääsimme Tornionjoen paremmalle puolelle!

Sen, että olimme käyneet Ruotsissa soittoireissulla, täytyi meistä näkyä! Olimme ylpeitä asuistamme. Erottauduimme muusta väestöstä kotiin palattuamme, olimmehan muusikoita! Kotiväelle meillä oli tuomisina hedelmiä sun muita herkkuja!

Voimalaitoksen rakennustyöt edistyivät. Asealta toimitetut generaattorit saapuivat ja niiden mukana asennusryhmä, jota pääsin avustamaan. Heidän päämiehensä Asealla oli Sigvard Fransén. Hän saapui myöhemmin. Sigvard, alkuaan ahvenanmaalaisena oli ruotsinkielinen. Hän oppi suomen kielen Imatran rautatehtaalla kesäharjoittelijana, jonka jälkeen suoritti opinnot suomen kielellä!

Sigvardin harrastus oli sopraanosaksofoni ja New Orleans -jazz. Tutustuimme lähemmin toisiimme. Tietysti olin saavana puolena, kuulin paljon mielenkiintoisia asioita Ruotsista, kun Sigvard Pyhäkoskella olles-

saan oli seuranani soittoreissuilla. Eipä hänelläkään paikkakunnalla juuri muita huvituksia ollut.

Aika kului, voimalaitos valmistui ja Sigvard ja Asean asennusryhmä jättivät Pyhäkosken.

Kuitenkin olin sopinut Sigvardin kanssa muutosta Ruotsiin, ensin Asealle töihin ja sitten opiskelemaan. Sigvard esitti asian vanhemmilleni. Isä hyväksyi ajatuksen heti ja Äitikin kyyneleet silmissä alistui.

Sain kutsun Ouluun asevelvollisuutta suorittamaan. Minulla oli keltatauti juuri ennen palvelukseen menoa. Luulin kuitenkin, että olin jo terve enkä valittanut palvelukseen astuessani.

Keltatauti kuitenkin uusiutui. Yritin kolme kertaa varuskunnan lääkärin vastaanotolle. Odottavien jono oli pitkä. Joka kerta kun pääsin ovelle ja aioin esittäytyä, tohtori Josu, joksi lääkäriä kutsuttiin, karjaisi ”alokas ulos”! Sairauteni paheni, olin yltä päältä keltainen, kipuja ei ollut, mutta olo oli heikko. Päätin jälleen yrittää vastaanotolle ja pääsinkin vihdoinkin parin metrin päähän lääkäristä. Hän katsahti minua ja käski pitkälle tutkimuslavalle, teki joitain veri- ja virtsakokeita. Tutkimusten päätyttyä en saanut enää kävellä vaan minut kannettiin paareilla sairaalaan. Sairaalarieissusta tuli kuukauden mittainen ja olin juuri juhannuksena -48 erittäin heikossa kunnossa. Yllätyksenä lääkärille ja hoitohenkilökunnalle aloin kuitenkin elpyä ja kuntoni koheni.

Kolmen viikon tervehtymisloman jälkeen palasin viestijoukkueen johtajan kapteeni Lukkarisen eteen. Hän ilmoitti, etten joudu enää jatkokoulutuksiin. Sain käskyn puhelinkeskuksen hoitajaksi. Kapteeni oli muistaakseni urheiluseura Oulun Pyrinnön puheenjohtaja. Seuralla oli myös tanssisali käytössä. Salin tuotolla tuettiin urheilua, mutta kansaa siellä kävi vähän, valittivat orkesteria. Kapteeni tiesi, että olen muusikeri ja kysyi, saisinko kokoon hyvän yleisöä vetävän orkesterin. Lupasin yrittää ja antaa vastauksen viikon kuluttua.

Sain koottua bändin, 2-3 siviiliä ja meitä armeijan harmaita kantavia oli kaksi. Onnistuimme vetämään tanssijoita taloon. Jotta kaikki soittoihin liittyvät järjestelyt onnistuisivat, sain myös viestiosastolta tarpeellisen liikkumisluvan kasarmialueen ulkopuolella.

Ongelmiakin syntyi kahden viinaan taipuvan muusikon kanssa. Ylikersantti Topi oli virtuoosimainen haitaristi ja Pate taas talentti rumpali. Heidän soittokuntonsa oli aina tarkistettava ennen iltaesiintymisiä. Usein täytyi turvautua tuuraajiin.

Soitimme pari kertaa upseerikerholla, jossa oli aina kova meno päällä. Varuskunnan päällikkö, tykistökenraali, oli viinaan menevä. Häntä oli

aina vaikea saada kotiin juhlinnan jälkeen. Me soittajathan olimme aina viimeisiä poislähtijöitä ja niinpä minä erään toisen sotamiehen kanssa saimme käskyn hoitaa Herra Kenraali kotiin. Hän asui puhelinkeskuksen lähellä. Kenraali oli pieni mutta pippurinen sotauro ja pani kovin vastaan kotiin viemisen kanssa. Se ei ollut helppoa, hän kirosi ja huusi meille luvaten toimittaa meidät seuraavana päivänä putkaan! Onneksi kenraali ei ollut kotiinkuljetusmatkalla voimissaan ja kai seuraavana päivänä oli meidät onnettomat kotiin raahaajat unohtanutkin!

Armeijan kurista ja koulutuksesta jäin melko osattomaksi, kokemukseni rajoittuivat vain alokasviikkoihin ja kolmen päivän leiriaikaan loppusotaharjoituksen yhteydessä. En tuolloin aavistanut, että yli kahden vuosikymmenen jälkeen saisin mahdollisuuden palvella ja avustaa suomalaisia upseereita Sveitsissä, erikoisissa olosuhteissa.

Sotilasurani oli lyhyt, pääsin siviiliin ja kotiin Muhokselle!

Toive päästä Ruotsiin kypsyi

Pyhäkosken voimalaitos oli valmistumassa, rakentajat ja henkilökunta alkoivat siirtyä muihin Oulu-joen rakennuskohteisiin tai muualle. Voimalaitosyhteiskunnan toiminta alkoi laantua.

Mieleeni tuli aina useammin Ruotsi ja Asea. Niinpä sovitun mukaan otin Sigvardiin yhteyden. Ei kestänyt kauan, kun tuli Västeråsista vastaus ja kysymys, koska olen valmis tulemaan Ruotsiin. Tähän oli helppo vastata: ”Tulen heti, kun saan viisumin ja työluvan”. Ne tulivat kahden viikon kuluttua!

Lähtö Muhokselta ei muodostunut vaikeaksi. Kuuselan sisarusten kaikkiin ystäviin yhdistävä Sirkka oli jo muuttanut Amerikoihin. Ennen hänen lähtöään oli vietetty haikeita lähtiäisiä, se oli oikeastaan päätöstilaisuus ja alku Muhoksen ystävyyspiirimme hajoamiselle. Läheisin kaipaamani ystävä Irma opiskeli Oulaisissa, enkä voinut häntäkään enää ennen lähtöäni Ruotsiin tavata. Toisekseen, hänen tulevaisuutensa oli jo läheisten ohjauksessa.

Toukokuun alussa 1949 alkoi matkani Muhokselta, Haaparannan kautta Nordpilen-junalla Tukholmaan ja sieltä Västeråsiin. Kaikki tuntui ihmeelliseltä. Oliko tämä unta vai totta? Mikä minua odottaa, tulenko pärjäämään Ruotsissa? En pelännyt, olin utelias ja kai myös seikkailunhaluinen, hain haasteita!

Västeråsiin saavuttuani ajoin taksilla Sigvardin luo hotelli Emmaukseen, jossa hän asui. Jälleentapaaminen oli ystävällisen kohtelias. Vaihdettiin kuulumisia ja sain ensi ohjeita uutta elämäni varten. Löysin asunnon alivuokralaisena Ljunggrenin perheessä.

Sigvard seuraavana päivänä vei minut Asealla Kalle Wreströmin puheille. Hän oli sähköjen korjauspalveluosaston mestari kahdella tehdasalueella, syntyään suomalainen, joka oli viettänyt elämänsä Ruotsissa, ei puhunut enää suomea. Hän otti minut siipiensä suojaan ja se oli jälleen onneni!

Sain hänen alaisuudessaan tehdasalueen sähkövikojen korjausavustajan tehtävät, sain käyttööni pienen sähkötarvikkeiden varaosakopin. Ovessa oli liitutaulu, johon kirjoitin missä olen ja johon sain tietoja, missä on vikoja. Yritin ottaa vastuut ja hoitaa ne. Vaikeissa ongelmissa Kalle lähetti kokeneet asentajat apuun.

Kävin iltaisin ruotsin kursseilla. Tapasin Ungdom Gårdenin laulukilpailussa laulaja Michaelin. Hän voitti kilpailun. Ystävyystyimme ja Mickestä tuli paras ystäväni Ruotsin-vuosien aikana ja myös niiden jäl-

Heinvirta, maailmankansalainen

Pekka Heinvirta jätti lyseon soitto-kaverit Lappeenrantaan ja lähti sodanjälkeisestä Suomesta maailmalle 1946. Mukana seurasivat rakkaus musiikkiin ja usko opiskeluun, yrittämiseen, perheeseen ja ystävyYTEEN.

Hän palasi maailmankansalaisena Saimaan rannalle 1998, mukanaan uskomaton määrä muistoja yrittämisestä ja ihmisistä. Muistoja loistavasta menestyksestä sekä turhauttavasta epäonnesta maailmanpolitiikan pyörteissä. Muistoja päämiesten ja partnereiden horjuvasta business-moraalista. Muistoja gourmet-nautinnoista, vuosikertaviineistä, rakkaudesta ja vuosikymmenet ylittävistä ystävyYdestä.

Heinvirta/Finnform AG toimi uusviennin ja Finnish Designin pioneerina Sveitsissä. Heinvirta pystytti kaksi maailman suurinta kelohonkarakennusta Touchalin laskettelukeskukseen Persiaan, sisusti upean elokuvateatterin Syyrian presidentille Hafez al-Assadille, sisusti Tivoli Shopping Centerin Zürichin läheisyydessä, kalusti CIGG-konferenssikeskuksen Genèvessä.

Heinvirta opiskeli kulloisenkin asemamaansa kielen, esimerkiksi schwitterdütschin ja farsin, kotoutui ja verkostui jo ennen näiden sanojen ilmaantumista suomen kieleen.

Hän rakensi kaksi kaunista kotia, ensimmäisen Sveitsiin, toisen Kyprokselle. Hänen lähimmässä perhepiirissään keskustellaan päivittäin vähintään 14 kielellä.

